

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošti hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-89.

Leto XVI.

V Ljubljani, v torek, dne 5. septembra 1933.

Štev. 100.

„Ljubljana v jeseni“ - nov uspeh

Slovesna otvoritev jesenske razstave na ljubljanskem velesejmu

Veliko je delo, ki ga leto za letom opravlja naša velesejska uprava za napredok našega naroda. Vsaka razstava vzorcev je obenem tudi pobuda našemu gospodarstvu in sicer močna in uspešna pobuda, kar se zlasti vidi v naši pohištveni industriji, ki pač brez velesejmov nikdar ne bi dosegla svojega naravnost ogromnega razvoja. Kajti velesejem ni bil samo podnet k plemeniti tekmi razstavljalcev, da je kakovost njih izdelkov vsako leto napredovala, temveč tudi velika prilika, da so mogli razstavljalci svoje izdelke tudi prodati. Zasluga našega velesejma je, če je vsaj v pohištveni stroki do konca izvedeno geslo: Kupuj domače blago!

Nič manjšega pomena za naš gospodarstveni, in posebej še kulturni razvoj našega naroda je jesenska prirediteljska uprava »Ljubljana v jeseni«. Zlasti naša upodabljajoča umetnost, naša knjiga in naša turizma, so na jesenskih razstavah velesejma leto za letom doživljale nove uspehe in nove vzpodbude. Posebno pomembne pa so bile jesenske prireditve velesejma za naše kmetijstvo, kateremu so bile v posebno veliki meri posvečene skoraj vse jesenske razstave.

Ce so bile že doslej vse »Ljubljane v jeseni« veliki uspehi, da se je človek kar vidno razveselil napredka, ki ga je gledal na vsaki razstavi, pa pomeni letošnja »Ljubljana v jeseni« še zlasti velik in pomemben dogodek. Tako je n. pr. veterinarska razstava, ki tako po svoji urejenosti in preglednosti, ko tudi po bogastvu razstavljenega materiala predstavlja že nekaj čisto izrednega. Prav tako pa preseneča po bogastvu dokumentov naše stare kulture razstava cerkv. umetnosti. Če ne bi »Ljubljana v jeseni« nudila nič drugega ko ti dve razstavi, bi že pomenila popoln uspeh, na katerega bi mogli biti ponosni vsi. A na razstavah se pridružuje še cela vrsta drugih zanimivih razstav, ko misijonska razstava, razstava slovenskih Madon, gospodarska razstava, nad vse bogata pohištvena razstava itd., itd.

Zopet enkrat se je izkazala velesejska uprava in z uspešnim delom postavila na laž vse one, ki klepetajo, da so se velesejmi preživeli. Naj si vsi ti »kritiki« samo bežno ogledajo razstave na »Ljubljani v jeseni« in priznati bodo morali, da niso pričakovali, da bodo videli toliko novega, toliko poučnega in toliko lepega. Zato naše priznanje velesejski upravi, zlasti pa predsedniku Bonaču in ravnatelju dr. Durarju.

Otvoritev razstave

Ze je kazalo, da bo dež pokvaril svečano otvoritev jesenske razstave. Oni drobni dež je pršel, ki v Ljubljani zlasti v jesenskem času kar traja po več dni. Pa se je pričelo nakrat jasno in ko se je pričela otvoritvena svečanost, je že sonce pozdravljalo goste in prireditelje razstave.

Kakor druga leta, tako je bila tudi letos udeležba gostov odlična. Pokrovitelja velesejma Nj. Vel. kralja Aleksandra je zastopal osebni adjutant kralja brigadni general Pavle Pavlovič, kr. vlado pa minister dr. Kramer. Nadalje so bili prisotni: minister Ivan Pucelj, ban dr. Marušič, divizijski general Cukavac, župan dr. Puc ter župani dr. Lipold, dr. Goričan in Jerše, zastopniki finančnega, vojnega, prometnega in notranjega ministrstva, generalni vikar Nadrah za ljub. škofa, mnogi senatorji in poslanci, zastopniki uradov in prav posebno številno zastopniki naših gospodarskih korporacij. Odlično so bila zastopana tudi diplomatska zastopništva na našem dvoru. Tako je prisostvoval otvoritvi rumunski poslanik Guranescu,

turški poslanik Hajdar bej, argentinski poslanik Candiotti, it. gen. konzul Natali, trg. ataše franc. poslanstva Barbier ter ves ljubljanski konzularni zbor.

Govor predsednika Bonača

Vse zbrane goste je pozdravil predsednik velesejma Bonač ter se zahvalil tudi tisku za podporo, ki jo vedno izkazuje velesejmu. Nato je nadaljeval:

Ko smo se pred 15 leti otesili tujega jarma ter v bratski slogi s Srbi in Hrvati ustanovili lastno narodno državo, se še nismo prav zavedali, koliko truda in napore nas še čaka, da svojo jugoslovansko državo tudi v gospodarskem pogledu konsolidiramo. V prvih povojnih letih so bili gospodarski pogoji v naši državi nad vse pričakovanje ugodni. Saj je takrat vsega primanjkovalo in kdor je imel blago v rokah, ga je po dobrih cenah lahko prodal. Zato je naravno vsakdo stremel za tem, da čimbolj razširi obseg svojih poslov. Industrije so v tistih časih povečavale svoje obrate in ustanavljale so se nova industrijska podjetja. Toda te ugodne prilike niso trajale dolgo. Svetovna industrijska produkcija se je kaj kmalu zopet povzpela na svojo predvojno višino in preko nje. Pojavilo se je brezobzirno gospodarsko tekmovalstvo. Industrija malih držav je imela vzdržati naval konkurence močnejše inozemske industrije. Pri tem pa so industrijske države na vse mogoče načine pospeševale tudi lastno agrarno proizvodnjo ter se skušale osamosvojiti od inozemskega agrarnega uvoza. Ni še temu davno, ko pri nas mnogi niso hoteli verjeti, da bodo naši sosedje potrebovali vsako leto manj agrarnih produktov od naše države in naših agrarnih sosedov. Danes je to postala bridka resnica, s katero moramo računati.

Izjalovila so se prizadevanja, da bi se z mednarodnimi dogovori ustvarila med državami tesna interesna skupnost v gospodarskih vprašanjih. Nam pa zaradi tega gotovo ni treba obupavati. Spričo pretežno agrarnega značaja naše države, ki ima pa vendar tudi že krepko razvito industrijo, nam ne bo težko premagati sedanjih težkoč. Neuspeh svetovne gospodarske konference naj nam služi v resen opomin, da se ne smemo zanašati na pomoč od zunaj, temveč da je iskati rešitev v notranji sili in moči lastnega naroda v lastnem smotrenem in složnem delu.

V okviru naših jesenskih prireditev stremimo za tem, da obdelamo programatično posamezna poglavja našega gospodarsko-prosvetnega in kulturnega dela. Mnogo dela nas še čaka, da predložimo širokim slojem celotno sliko naših stremiljenj na gospodarskem in kulturnem polju. Na letošnji prireditvi smo poklonili posebno pažnjo poleg drugih panog kmetijstva, zlasti našemu živinorejstvu, ki je za naše alpske kraje prav posebnega gospodarskega pomena.

Poleg specialnih razstav služi temu cilju prav posebno letošnja veterinarska razstava. Ta velezanimiva, skrbno in velikopotežno zasnovana razstava je plod dolgotrajnega in marljivega dela naših najodličnejših veterinarjev ter šteje gotovo med naše najlepše prireditve. Iskrena hvala gospodom prirediteljem za njihovo požrtvovalno delo.

V svojem nadaljnjem govoru je g. Bonač omenil še druge razstave na velesejmu ter zaključil z vzklikom pokrovitelju velesejma Nj. Vel. kralju. Vsi zbrani gostje so se vzkliku pridružili, nakar je predsednik zaprosil ministra g. dr. Kramerja, da otvori jesensko prireditev ljubljanskega velesejma.

Govor ministra Kramerja

Uvodoma svojega govora je omenil minister dr. Kramer, da je z veseljem sprejel povabilo velesejske uprave in prošnjo trg. ministra dr. Šumenkovića, da v njegovem imenu otvori ljubljansko jesensko velesejsko razstavo, saj ga vežejo na ljubljanski velesejem tesne vezi, ko je imel priliko, da je kot trgovski minister podpiral njegovo prizadevanje. Posebno pa je še ponosen na to našo vsakoletno gospodarsko revijo kot ljubljanski poslanec, saj je ta revija zelo dvignila sloves Ljubljane ne le v državi, temveč tudi v tujini.

Ljubljanski velesejem je dragocen dokaz ustvarjajočega sodelovanja Slovencev v državi za napredok ljubljene Jugoslavije. Pozablja se že, kako veliko delo je bila že uvedba velesejmov, s katerimi smo Slovenci opominjali k potrebi gospodarski preorientaciji. Velikopotezen poskus doseči harmoničen gospodarski spoj z drugimi deli države pomeni ljubljanski velesejem, ki ni danes več lokalna ljubljanska, temveč vsedržavna jugoslovanska prirediteljska. Samo v ponos je Ljubljani, da so njenemu vzgledu sledila tudi druga jugoslovanska mesta.

Čeprav niso bile razmere vedno ugodne za ljubljanski velesejem, je vseeno velesejska institucija stalno napredovala in se trajno spopolnjevala. Postala je tako dokaz naše živivosti in naše ustvarjajoče volje.

Kakor doslej, tako bo tudi v bodoče vlada posvečala ljubljanskemu velesejmu svojo posebno pažnjo in podporo. Sledila bo s tem samo visokemu vzgledu Nj. Vel. kralja, ki je že od vsega početka najvišji zaščitnik in pokrovitelj ljubljanskega velesejma.

Nato je govoril minister dr. Kramer o pomenu velesejma za razvoj našega gospodarstva. Ljubljanski velesejem je naučil konzumenta, da spoštuje sposobnost in delavnost našega obrta in industrije. V znatni meri je tudi pripomogel k gospodarski osamosvojitvi naroda.

Z jesenskimi razstavami pa je dobil velesejem šele pravo celoto, kajti s temi razstavami je prevzel velesejem nalogo propagatorja in učitelja. Posebno je pozdraviti, da je posvetil velesejem težišče svojega jesenskega delovanja pospeševanju kmetijske proizvodnje, kajti napredok našega kmetijstva je odvisen od tega, kako bomo moderna sredstva tehnike uporabljali v kmetijstvu. Ne samo pridne roke, tudi uma svitli meč je potreben za napredok kmetijstva.

Nato je govoril minister dr. Kramer o veterinarski razstavi, ki zasluži posebno pohvalo. Statistika kaže, da pogine vsled raznih nalezljivih bolezni pri nas dva do trikrat toliko živine, kakor pa je izvozimo. To dejstvo najbolj močno govori, kako velikega pomena je za nas veterinarstvo.

Ko je minister dr. Kramer govoril še o drugih oddelkih velesejma in izrekel svoje priznanje velesejski upravi ter vsem razstavljalcem in jim čestital k njih uspehom in njih delu za napredok Slovenije in vse Jugoslavije, je v imenu kraljevske vlade proglasil jesensko razstavo ljubljanskega velesejma za otvorjeno.

V imenu kmetijskega ministrstva je nato govoril o važnosti in pomenu veterinarske razstave načelnik kmetijskega ministrstva Anton Korošec, ki se je nato zahvalil v imenu kmetijskega ministra dr. Tomašiča velesejski upravi, da je priredila veterinarsko razstavo.

Nato so si gostje ogledali razstavo ter z iskrenim priznanjem čestitali velesejski upravi h krasno uspeli razstavi.

Prvi jubilej našega prestolonaslednika

Dne 6. septembra tega leta praznuje naš prestolonaslednik desetletnico svojega rojstva.

Naša narodna dinastija Karadjordjevičev, ki je bila ves čas osvobodilnih bojev na čelu vsega narodnega gibanja in ki je bila po zedinjenju ves čas temelj naše narodne enotnosti, dobiva v prestolonasledniku Petru vrednega naslednika svojih velikih prednikov.

Kot prvi Sokol je prestolonaslednik Peter na čelu našega Sokolstva, ki je zlasti med Slovenci nad vse globoko vkoreninjeno. Z zmagami v mednarodnih tekmah je Sokolstvo proslavilo naše ime in zato so Slovenci ponosni na svoje Sokolstvo.

Kot protektor Jadranske Straže pa kaže naš prestolonaslednik tudi pot našemu narodu k njegovi lepši bodočnosti.

Stopajoč v drugo desetletje svojega življenja vstopa naš narodni ljubljenec in up vseh Jugoslovancev, naš prestolonaslednik tudi v zgodovino našega narodnega življenja kot sodelavec svojega vzvišenega očeta.

Z iskreno ljubeznijo in radostjo bo zato jugoslovanski narod proslavil prvi jubilej svojega prestolonaslednika, in Slovenija, ki je tolikokrat občudovala na svojih tleh plemeniti značaj svojega ljubljene prestolonaslednika, bo pri tej proslavi gotovo med prvimi. Saj se je prestolonaslednik Peter s svojo naravno ljubeznivostjo vsako leto bolj globoko zapisal v srca Slovencev.

V duhu tradicije visokega kraljevega doma bo zato proslavila Slovenija tudi prestolonaslednikovo desetletnico v slovi, združena v neomajni zvestobi do svoje narodne dinastije.

Živel kralj Aleksander I.!

Živel prestolonaslednik Peter!

Živel kraljevski dom Karadjordjevičev!

Živela kraljevina Jugoslavija!

Otvoritev Zagrebškega Zbora

Istočasno ko v Ljubljani jesenska razstava je bil v Zagrebu svečano odprt Zagrebški zbor. V svojem otvoritvenem govoru je podpredsednik ZZ Armin Schreiner nakratko podal program 20. razstave Zagrebškega Zbora. Povdaril je, da je letos ZZ prvič priredil razstavo rud in kamnov. Ta razstava se bo še izpopolnila in bo potem prenešana tudi v tujino. Kakor druga leta, tako se je tudi letos velesejem specializiral v nekaterih glavnih panogah, tako zlasti za tekstilno blago, krzna in narodno hišno delo. Velike važnosti je razstava živilske industrije ter IX. živinorejska razstava. Pa tudi vse druge panoge narodnega gospodarstva so na velesejmu odlično zastopane. S posebnim zadoščenjem je podpredsednik Schreiner omenil, da je letos na Zagrebškem Zboru prvič razstavila tudi Italija. Kakor vedno tako hoče biti ZZ tudi sedaj s svojimi optimističnimi težnjami v pomoč našemu gospodarstvu in njegovemu napredku, in je v ta namen posvečen geslu: Kupuj domače blago! Z zahvalo vsem, ki so pripomogli k uspehu velesejma, je nato naprosil ministra dr. Matice, da otvori velesejem. — Tudi letošnji Zagrebški Zbor pomeni lep uspeh!

STABILIZACIJA DOLARJA ODLOŽENA

Ameriška vlada je objavila programatično izjavo, da ni pričakovati stabilizacije dolarja pred enim letom. Ameriška vlada bo gledala na to, da se nestalnost dolarja čim bolj omeji, da ne bi trpela ameriška zunanja trgovina. Med tem časom bo ameriška vlada podrobno proučila ves valutni problem in skušala ustvariti novo valutno enoto, katere kupna sila bo manj izpostavljena spremembam, kakor je sedanji dolar.

Številke govore „Nobenega upanja nima trgovina na lepšo bodočnost“

Na drugem mestu objavljamo izkaz OUZD o zaposlenosti v letošnjem juliju v primeri z lanskim. Številke tega izkaza pravijo, da je najbolj nazadovala trgovina, če izvajamo gradnje nad zemljo, ki imajo le sezonski značaj. Zaposlitev je v trgovini padla absolutno za 885 oseb in to v enem samem letu, ali za 26,4 odstotkov, to se pravi za celo četrtino. V analizi izkaza se to veliko nazadovanje trgovine tudi posebej konstatira z dostavkom, da za trgovino ni upanja na zboljšanje. To se pravi z drugimi besedami, da bo trgovina še nadalje nazadovala, da bo odstotek brezposelnih trgovskih pomočnikov in tudi samostojnih trgovcev vedno večji, da bo trgovina še nadalje propadala.

Mislimo, da bi se morali ob tako žalostni uradni konstataciji tudi odločujoči krogi vprašati, če na vse zadnje vendarle niso upravičene neprestane pritožbe trgovstva, da se trgovina bori na zadnjih postojankah za svoj goli obstoj. Mislimo, da bi te uradne konstatacije morale nujno sprožiti od vlade podpirano akcijo, da se naši trgovini priskoči v pomoč. Kajti, naj bo kdo simpatizer ali pa nasprotnik trgovstva, vendar mora vsakdo priznati, da je trgovstvo za vse narodno gospodarstvo neobhodno potrebno. Narodi brez trgovine so bili vedno le reveži in blagostanje je bilo le pri narodih, ki so imeli cvetočo trgovino.

Trgovini je torej treba pomagati iz dr-

žavnega in narodnega interesa. Kako pa je treba trgovini pomagati, kaj ukreniti v njeno korist, to je bilo tudi povedano na tem mestu že dovolj pogosto, da se nihče ne more izgovarjati, da ni vedel, kako pomagati. Če je dobra volja tu, potem je tudi pomoč trgovini blizu, če pa te volje ni, potem je pač obstoj vse naše trgovine v največji nevarnosti.

Trdno se nadejamo, da vsaj od odločujočih ljudi nihče ne bo propadanja trgovine in zato verujemo in smo prepričani, da bodo vsaj glavne zahteve trgovstva uresničene. Predvsem pa, da bo tudi trgovec deležen iste zaščite, katere je bila dana kmetovalcem in denarnim zavodom. Da se bo nadalje vse storilo, kar je sploh mogoče za normalizacijo razmer v našem denarništvu in da se bo v ta namen znižala tudi obrestna mera.

Nadalje upamo, da bo trgovec zaščiten tudi pred zlorabo moči s strani kartelov in da se s privilegiji ne bo več ubijala konkurenčna sposobnost trgovcev. Tudi davčna uprava bo, kakor upamo, bolj upoštevala obupni položaj trgovine.

Na tleh leži naša trgovina, kakor kažejo številke. Velikanska škoda za vse naše narodno gospodarstvo nastati, če se trgovini ne pomaga, da se zopet opomore.

Upamo, da bo vsaj ta klic v skrajni nevarnosti upoštevan in da se bo vse storilo, da tudi trgovina more upati na boljše čase.

Pritožbe državnih zastopnikov proti odmeri pridobnine

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je na plenarni seji dne 7. aprila t. l. naprosila finančno upravo, da primerno ukrene, da bodo pritožbe državnih zastopnikov v vsakem oziru varovale pravico doznavanja in se ne bodo sklicevale na spise, katerih davčni zavezanci ne morejo vpogledati. Svojo tozadevno vlogo je Zbornica tako le utemeljila:

»Državni zastopniki pri davčnih odborih za odmero pridobnine so se glede odmere pridobnine v mnogih primerih poslužili zakonite pravice, da so vložili pritožbo proti omeni davčnih odborov. V teh pritožbah, sestavljenih po obrazcih, se državni zastopnik sklicuje na odmerni spis in navaja:

»Ta predlog je bil utemeljen, ker odgovarja povsem dejanskim razmeram cen, kakor je bilo podrobno obrazloženo na II. strani davčne prijave.«

»Davčni odbor je ... določil ... dodek na Din .... in to iz razlogov, navedenih na III. strani davčne prijave, odnosno na I. strani pole za pritožbo.«

»Ti razlogi pa niso zadostno utemeljeni, ker po uradnih podatkih in mnenju izvedencev je mogel davčni zavezanec napraviti v letu 1931 v svojem obratu Din .... prometa, ter vpoštevaje vse konkretne činenice, lokalne in obče pogoje doseči vsaj ... % čistega dohodka.«

Vložene pritožbe državnega zastopnika se priobčujejo davčnim zavezancem s pozivom, da v 14 dneh podajo reklamacijskemu odboru pismeno svoje nasprotne razloge. Da bi bilo to mogoče, bi morali davčni zavezanci imeti pravico vpogleda v spis, da morejo vedeti, na katere razloge se opira državni zastopnik, ker jim sicer ni mogoče, da bi te razloge izpodbijali. Davčne uprave pa smatrajo, da majo davčni zavezanci pravico vpogleda v odmerjene spise samo v času, ko teče rok za

vložitev pritožbe, odrekajo pa jim v smislu pravilnika k čl. 133 zakona o neposrednih davkih to pravico za odgovor na tožbo državnega zastopnika. S tem je kršena napram tem davčnim zavezancem pravica doznavanja, kar ni v skladu s splošnimi načeli vsakega upravnega postopanja. Pritožbe državnih zastopnikov so radi tega pomanjkljive. Spričo stališča pravilnika, odnosno zakona, bi morali biti tem pritožbam priloženi popolni prepisi spisov, na katere se državni zastopnik sklicuje v svoji pritožbi, ker davčni zavezanci sicer ne morejo v odgovorih navesti nasprotnih razlogov. Na to vlogo je dobila Zbornica od Dravske finančne direkcije obvestilo z dne 14. avgusta 1933 št. 569/5—III, da so dobile davčne uprave v gornjem pogledu nastopna navodila:

Doznan sem, da nekatere davčne uprave zabranjujejo davčnim zavezancem vpogled v priredbene spise ob priliki ugovora na pritožbo drž. zastopnika, sklicevaje se pri tem na besedilo t. 4 čl. 133 pravilnika k zakonu o neposrednih davkih.

Ker se državni zastopnik v svoji pritožbi večkrat sklicuje na odmerni spis, ne da bi pri tem navajal podrobnosti, ki pa so za davčnega zavezanca, ako hoče razloge pritožbe izpodbijati, važne in ker je zgoraj citirano določbo vsekakor tako tolmačiti, da ima davčni zavezanec pravico vpogleda do izjave pritožbe, pod katero je v širšem pogledu subsumirati tudi ugovor stranke proti pritožbi drž. zastopnika, je postopanje onih davčnih uprav, ki v tem slučaju vpogled v spise zabranjujejo, vsekakor preveč tesnosrčno in ne odgovarja smislu zakona.

Vsled tega naročam davčnim upravam, da tudi v navedenih slučajih dovoljujejo strankam vpogled v spise, seveda samo v oni meri, kolikor to dopušča zakon.

Sprehod po velesejmu

Obisk velesejma je bil zlasti velik v nedeljo, ko so bili vsi velesejmski prostori kar prenapolnjeni ljudi. Posebno podeželskega ljudstva je bilo na velesejmu mnogo, ki jih je privabila lepa razstava jugomontafonske živine. A tudi zunanjih posetnikov je bilo zelo mnogo. Med drugimi je obiskala velesejem skupina 110 Italijanov, ki se je pripeljala iz Benetk. S posebnim avtobusom je prišla nadalje skupina Celovčanov. Sploh je v tujini zanimanje za ljubljanski velesejem veliko in tako je že napovedala svoj obisk večja

skupina bolgarskih gospodarstvenikov ter več skupin iz Avstrije. Vrvenje je bilo na velesejmu ves čas živahno in vse kaže, da letošnji velesejem kljub težkim časom ne bo prav nič zaostajal glede obiska za prejšnjimi. Kar se pa tiče razstav samih, je soglasna sodba vseh obiskovalcev, da je letošnja »Ljubljana v jeseni« še bolj bogata ko druga leta. Zlasti je vse polno hvale o

veterinarski razstavi.

Nameščena je v paviljonih »J« in »H«, takoj desno od glavnega vhoda. Prvi od-

delek je statističen in kaže številčno stanje naše živinoreje. Uredila sta ta oddelek dr. Stegu in dr. Veble. Drugi oddelek je anatomski in fiziološki ter histološki. Posebno pozornost vzbujajo krasne risbe, na katerih je jasno vidna vsa sestava živalskih teles. Risbe so izredno uspešno delo in predstavljajo vrednost pol milijona dinarjev. V okroglem delu paviljona so okostja živali. Nato sledi biološki oddelek, ki ga je uredil dr. Kunc. Higijensko nego domačih živali kaže sledeči oddelek, ki ga je tudi uredil dr. Kunc. Posebno pozornost vzbujajo v tem oddelku razne živalske spake, ki se nahajajo v oddelku za porodništvo. Sledi razstava o živalski prehrani, ki jo je uredil ing. agr. Zaplotnik. Nato pride cela vrsta oddelkov, v katerih so razstavljene vse pasme naših domačih živali. V paviljonu H pa je laboratorij našega vet. bakteriološkega zavoda, ki so ga uredili dr. Hrihar, dr. Kocjan, vet. maj. Rebernak, v. vet. svetnik Čeh, podpolkovnik Grom, vet. de Gleria, v. vet. svet. Zajc in šef inspektor Turk. Zadnji je uredil tudi literarni oddelek, v katerem so zbrane vse knjige in revije, ki so važne za našo živinorejo. Oddelek je nad vse skrbno urejen in v njem so zbrana skoraj vsa veterinarska dela, ki so izšla pri nas. Občudovanja je vredno, kako silno veliko je storil za napredek naše živinoreje stari dr. Janez Bleiweis. Ob koncu oddelka je še prodekan veterinarske fakultete v Zagrebu dr. Zavrnik podal kratek pregled o stanju veterinarskih visokih šol v tujini in skromnih prostorih naše fakultete v Zagrebu. Ta poziv k večjemu podpiranju veterinarske vede pri nas, je bil na vsak način prav umesten.

Razstava cerkvene umetnosti je druga razstava, ki vzbuja največje občudovanje. Razstava je nad vse bogata in zasluži vse priznanje dr. Stele, ki je aranžiral razstavo. Opozarjamo, da bo vsak dan ob 4. popoldne predaval priznani strokovnjak msgr. Steska.

A tudi vse druge razstave so nad vse bogate in zanimive. O teh razstavah pa prihodnjič.

Adria prašek je boljši

Razstava montafonske pasme

je pokazala, da je pri nas dosti krasne živine in da niti slabe cene niso zmanjšale prizadevanje naših živinorejcev, da imajo lepo živino. Zaslужijo za to svoje prizadevanje vse priznanje.

Razstavo je priredila Centralna živinorejska zadruga »Jugomontafon«. Razstavo je obiskal tudi zastopnik Nj. Vel Kralja general Pavlovič, ki se je z vsem priznanjem izjavil o razstavljeni živini. Izročil je zadrugi od kralja podarjeno telico »Avalko«, ki jo je prejel nato kot najboljši rejec jugomontafonske pasme posestnik Jurkovič iz Radvanj.

Na razstavi je bilo 124 glav živine, od tega 86 od jugomontafonske zadruge, ostale živali pa so privedle živinorejske zadruge v Kočevju, Strugi in Ambrusu.

Premiranih je bilo: 34 bikov, od teh odlično 3, prav dobro 10, dobro 16; 40 krav, od teh odlično 3, prav dobro 12, dobro 14; 46 telic, od teh odlično 1, prav dobro 17, dobro 14. Pri premiranju so se posebnostno odlikovala posestva: Urbane, Lenarčič, Parin, Auersperg, Pacher, Meinel, Sarnitz. V razsodišču so bili gospodje: senator profesor Ulmansky, nadzornik inž. Mraovič, nač. inž. Zidanšek in tajnik inž. Šafarič.

Adria prašek je boljši

UPRAVNI STROŠKI SOC. ZAVAROVANJA

Po »Radniški zaščiti« so znašali upravni stroški okrožnih zavodov za zavarovanje delavcev v Beogradu 657, v Zagrebu 595, v Ljubljani 572, v Dubrovniku 227, v Karlovcu 094, v Nišu 215, v Novem Sadu 244 milijonov Din itd. Upravni stroški vseh 20 okrožnih uradov za zavarovanje delavcev so znašali 47.991.615 Din.

ZA FRANCIJO SE MORAJO JAJCA ŽIGOSATI

Po naredbi francoske vlade se morajo jajca, ki se izvažajo iz Jugoslavije v Francijo, žigosati z 2 milimetra velikim žigom »Jugoslavija«. Ravno tak žig mora biti tudi na vsakem zaboju. Ni treba, da so žigi vžgani, temveč zadostuje, če so natisnjeni. Glede barve žiga ni nobenega predpisa. Od 9. oktobra dalje morajo biti na vseh jajcih in zabojih žigi.

Po svetu

Nj. Vel. kralj Aleksander I. se je z Ble-
da vrnil v Beograd.

Občinske volitve v Drinski banovini so
razpisane za 8. oktober.

Novo motorno jadrnico, ki bo služila za
šolsko ladjo, je dobila naša vojna mornari-
ca. Jadrnica je dar Jadranske straže in
se bo imenovala »Jadran«. Ladja je dolga
49 m, široka 9 m, ima 720 ton nosnosti ter
400 HP. Na ladji je prostora poleg povelj-
nika za 9 oficirjev, 16 korvetnih poročni-
kov in 150 gojencev podčastniške šole in
za posadko.

Mednarodni železniški kongres bo dne
10. septembra v Beogradu.

Batina tvornica v Borovu je dobila po-
sebno železniško postajo in tudi letališče,
da bo mogoča redna zračna zveza med
Zlinjo in Borovim.

Rumunija bo — po poljskih vesteh —
priznala sovjetsko Rusijo tudi de iure. Je
to baje dosegel Herriot s svojim posredo-
vanjem v Moskvi.

Italijansko-ruski pakt je bil v soboto
podpisan. Obe vladi se obvezujeta, da ni-
kdar ne bosta ena proti drugi uporabile
orožja, jamčita si nevtralnost na političnem
in gospodarskem polju. Na doslej sklenje-
ne pogodbe pakt, ki velja 5 let, ne vpliva.

Marsal Pilsudski obišče baje Moskvo in
se udeleži vojaških svečanosti, ki bodo no-
vembra meseca.

Paul Boncour je v svojem govoru
prililki odkritja spominske plošče Brianda
naglasil, da potrpežljivost Francije (z ozi-
rom na razne dogodke, ko hitlerizem, op-
ured.) ni znak slabosti, temveč zaupanja
v lastno silo. Nadalje je dejal, da je pakt
četvorice samo nadaljevanje locarnske po-
godbe.

Henderson, predsednik razorožitvene ko-
misije, je bil pri naknadnih volitvah izvo-
ljen kot delavski opozicijski kandidat za
poslanca proti oficialnemu kandidatu Mac-
Donaldove vlade.

Anglija zahteva, da o avstrijsko-nem-
škem sporu odloči Društvo narodov. Bri-
tanski veleposlanik v Parizu je že v tem
smislu interveniral pri francoski vladi.

Italijanska vlada ne bo izročila hitler-
jevcev, ki so s silo oprostiti iz sodnih za-
porov v Inomostu atentatorja na doktorja
Steidla.

Knez Starhemberg je začel ostro propa-
gando za uvedbo fašizma in habsburške
monarhije v Avstriji. V tem smislu je tudi
govoril Mussoliniju, ki pa je po vsaj ver-
jetnosti proti vsaki obnovi habsburške mo-
narhije.

Hitler je v svoji spomenici na kongres
svoje stranke v Nürnbergu med drugim
izjavil, da bo teror tudi še nadalje glavno
sredstvo stranke v boju proti njenim na-
sprotnikom, ker je samo to sredstvo učilo
kovito.

Na kongresu Hitlerjeve stranke v Nürn-
bergu je Hitlerjev namestnik Hess zlasti
povdarjal, da stremita fašizem in narodni
socializem za istimi cilji.

Izseljevanje Židov je začela pospeševati
nemška vlada s tem, da je začela dovolje-
vati Židom, da deponirajo pri Državni
banki do 15.000 mark, ki jih dobe izpla-
čane v Palestini.

V Švici se vedno bolj občuti hitlerjev-
ska propaganda in se zlasti mladina nav-
dušuje za Hitlerja. Švicarski listi pišejo
zato zelo mnogo o hitlerjevski nevarnosti.

Švicarska vlada je zahtevala od nemške
vlade, da strogo kaznuje osebe, ki so
ugrabile Webra.

Ameriško vojno ministrstvo je izdalo na-
ročilo za gradnjo 17 novih bojnih ladij.

Italijanski letalec De Pinedo se je pri
poizkusnem startu za rekordni polet iz
New Yorka do Bagdada ponesrečil in živ
zgorel.

55 milijonov dolarjev je določila Ameri-
ka za zboljšanje cen svinj. Potrebna sred-
stva bo dajala nova trošarina na svinjsko
meso.

Madjarska je ponovno znižala železniške
tarife za izvoz pšenice in sicer za 10%.

Kakor pred kratkim Francija, tako je
tudi sedaj Belgija razveljavila obstoječe
najemne pogodbe za poslovne prostore ter
dala direktivo za sklenitev novih pogodb,
v katerih se morajo upoštevati vsled go-
spodarske stiske spremenjene razmere.

Izvoz solitra iz Čile v Francijo je znašal
v letošnjem I. polletju 1.273.000 ton, dočim
je znašal v lanskem le 30.000 ton. Tudi v
mnoge druge države se je povečal izvoz
čilskega solitra.

Naše narodno gospodarstvo v juliju 1933

(Po statistiki OUZD v Ljubljani)

Statistiko zavarovanih delavcev po industrijskih skupinah je začel OUZD v Ljubljani voditi pred enim letom. Tako bo od sedaj mogoče poročati koliko posamezne industrije napredujejo, oz. nazadujejo bodisi v konjunkturalnem, bodisi v sezonskem pogledu. Letne razlike pomenijo konjunkturalni razvoj, mesečne pa sezonski razvoj.

Največji letni prirast izkazuje tekstilna industrija in sicer celih 1.500 delavcev. Istodobno je oblačilna industrija (krojači, šivlje itd.) padla za 406 delavcev. O tem pojavu smo že ponovno poročali.

Največji letni padec izkazuje »gradnje nad zemljo« in sicer 1698 delavcev. Stanovanjska kriza, ki je izgledala v prvem polovnem letu skoraj nerešljiva, je popolnoma prenehala. Ta industrija v zvezi z industrijo »kamenja in zemlje« nima pričakovati v doglednem času kakšnega pomembnega zboljšanja. — Veliko nazadovanje izkazuje tudi trgovina, ki nima upanja na lepšo bodočnost.

Kot izrazito sezonske skupine izkazujejo največji prirast: gradnje železnic, cest itd., poljedelstvo, občinski obrati ter gostilne, restavracije in krčme. Pomembno so nazadovale: oblačilna industrija, industrija za predelovanje lesa in rezbarstvo (mizarstvo), ter gozdno planinska industrija (sekanje lesa, žage in tesarstvo). V splošnem je pa razlika v zaposlitvi napram mesecu juniju 0-17%.

Industrijska skupina	Povprečno štev. zav. delavcev v juliju 1933.	Prirast »+« oz. padec »-« v juliju 1933.	V odstotkih
Občinski obrati	1.368	+ 242	+17-69
Textilna industrija	10.261	+1.500	+14-62
Industrija kože in gume	1.560	+ 166	+10-64
Industrija tobaka	946	+ 85	+ 8-99
Denarni zavodi itd.	518	+ 38	+ 7-34
Industrija papirja	1.871	+ 135	+ 7-22
Kemična industrija	1.668	+ 83	+ 4-98
Gradnja žel., cest itd.	2.401	+ 110	+ 4-58
Gostilne, kavarne in krčme	3.385	+ 86	+ 2-54
Kovinska industrija	6.373	+ 152	+ 2-39
Higijena	1.719	+ 21	+ 1-21
Grafična služinčad	8.086	+ 82	+ 1-01
Gozdno-planinska industrija	6.391	+ 25	+ 0-39
Ind. hrane in pijače	3.504	+ 45	+ 1-28
Grafična industrija	1.114	+ 36	+ 3-23
Gradnja prevoznih sredstev	264	+ 20	+ 7-58
Poljedelstvo	609	+ 47	+ 7-72
Gledališča, svobodni poklici, razno	1.113	+ 95	+ 8-54
Oblacilna ind., čiščenje	4.125	+ 406	+ 9-84
Zasebna prometna podjetja	829	+ 92	+11-10
Predelovanje kože in njenih surogatov	2.929	+ 353	+12-05
Industrija kamenja in zemlje	4.160	+ 675	+16-23
Industrija za predelovanje lesa, rezbar.	3.441	+ 711	+20-66
Javni promet	506	+ 119	+23-52
Centrale za proizvodnjo sile itd.	491	+ 129	+26-27
Trgovina	3.350	+ 885	+26-42
Gradnje nad zemljo	5.447	+1.698	+31-17
Skupaj	78.432	+2.588	+ 3-30

Dobava-prodaja

Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 8. septembra t. l. ponudbe o dobavi 12.186 m³ hrastovega lesa. — Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 15. septembra t. l. ponudbe o dobavi 2000 kilogramov mila. — (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.)

Splošni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 7. septembra t. l. ponudbe o dobavi 23.000 pol konj. papirja in 4000 pol knjižnega papirja. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 7. septembra t. l. ponudbe o dobavi Bosch-sveč.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 13. septembra t. l. ponudbe o dobavi 30 jamskih strgal in 2000 m žice.

Dne 11. septembra t. l. bo pri Komandi granične trupe v Skopliju licitacija za dobavo pisarniškega in knjigoveškega materiala. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.)

Dne 13. septembra t. l. bo pri komandi mornarice, ekonomski oddelek v Zemunu, licitacija za dobavo 440 ton plinskega olja.

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Posredno poročilo trgovskega lista

Devizno tržišče

Tendence nestalna.

Tudi v minulem tednu je devizno tržišče na ljubljanski borzi obdržalo znatni promet, ki je dosegel skupni iznos dinarjev 3.004.233-28 in v katerem je bil najjačji na prvem borznem sestanku, t. j. v ponedeljek v iznosu Din 1.122.408-20.

Večino zaključkov je omogočila privatna ponudba, ki je dala skupno za dinarjev 2.885.000-— blaga na razpolago. Od te vsote odpade na devizo Curih Din 279.000-—, na devizo London Din 5000-—, na devizo Trst Din 96.000-—. Na avstrijske šilinge odpade vsota Din 653.000-—, ki je bila dosežena v privatnem klirinškem prometu, najvišjo postavko pa zavzema dinarska deviza z iznosom Din 1.848.000-—, v kateri je vsebovan iznos Din 857.000-—, ki je bil prvič dosežen v madžarskem privatnem kliringu. Promet bonov grške narodne banke je pa znašal Din 4000-—.

Intervencija Narodne banke je bila v minulem tednu nekoliko večja, kakor v predpreteklem tednu in je znašala skupno Din 119.000-—. Potom njenega blaga je bilo na prvem ponedeljkovem sestanku perfekuirano zaključkov v iznosu dinarjev 24.000-—, na torkovem sestanku za dinarjev 15.000-—, na četrtkovem sestanku v običajnem obsegu za Din 40.000-— in v istem obsegu na petkovem sestanku.

Od intervencijskega blaga Narodne banke odpade na devizo Curih Din 102.000-—, na devizo London Din 12.000-— in na devizo Newyork Din 5000-—.

Naslednja tabela nam podaja sliko dnevnega prometa:

28. avgusta	Din 1.122.408-20	Din
29. avgusta	Din 457.641-65	Din—Dunaj
30. avgusta	Din 383.827-60	Din
31. avgusta	Din 461.397-77	Dunaj
1. septembra	Din 574.899-88	Curih—Dunaj

Kakor je že preje omenjeno, je bil največji devizni promet na ponedeljkovem sestanku, za katerim se mora uvrstiti po doseženi prometni višini zadnji borzni sestanek, tema dvema pa sledi četrtkov in torkov borzni sestanek in kot najmanjši sredin sestanek.

Pri tem pregledu opazimo, da zavzema dinarska deviza z iznosom Din 1.848.000-— nad polovico celotedskega deviznega prometa.

Dočim je predpretekli ponedeljkov borzni sestanek beležil zaključek v nem. markah, so na minolem ponedeljkovem sestanku bili zaključeni boni grške narodne banke v iznosu, kakor že uvodoma navedeno.

Glede tečajev posameznih deviz nam nudi naslednja razpredelnica sledečo sliko:

	28. avgusta 1933	1. septembra 1933
	najnižji	najvišji
	Din	Din
Amsterdam	2310-40	2321-76
Berlin	1360-14	1370-94
Bruselj	799-13	803-07
Curih	1108-35	1113-85
London	183-19	184-79
Newyork	3919-38	3947-64
Pariz	224-27	225-39
Praga	169-56	170-42
Trst	302-40	304-80
Avstr. šilingi v priv. klir.	8-75	8-75
Boni grške nar. banke	39-—	39-—

Deviza Amsterdam nam prikazuje porast 0-56 točk, deviza Berlin porast 5-55 točk, istotako deviza Bruselj porast 2-22 točk, nadalje deviza Newyork porast 88-89 točk, deviza Pariz porast 0-61 točk in deviza Praga porast 0-34 točk. Padec zaznamuje devizi London za 0-89 točk in deviza Trst za 1-39 točk. Nespremenjena skoz cel teden je le notica devize Curih in sicer s tečajem 1108-35 za denar in tečajem 1113-85 za blago.

Zaključki v avstrijskih šilingih v privatnem kliringu so pa bili perfekuirani na prvem borznem sestanku po tečaju Din 8-75, na drugem sestanku po tečaju Din 8-75—8-80, na četrtkovem sestanku po tečaju Din 8-75—8-85 ter po istem tečaju na zadnjem petkovem borznem sestanku.

Ostale devize niso beležile nikakih notic.

Efektno tržišče

Tendence nespremenjena.

V tek. tednu — od 28. VIII. do vključno 1. septembra 1933 — je efektno tržišče na ljubljanski borzi bilo povsem živahno, kajti večina tečajev je pokazala čvrsto tendenco in so temu razpoloženju odgovarja-

joče tudi notice. Tečaji posameznih vrednostnih papirjev so bili naslednji:

28. avg.: 7% invest. pos. 49, 4% agr. obv. 27, 8% Blair 35, 7% Blair 33, Seligman. obvezn. —, Begluške obvezn. 37, Vojna škoda 231.

29. avg.: 7% invest. pos. 48, 4% agrar. obvezn. 27, 8% Blair 35, 7% Blair 33-50, Seligman. obvezn. 48, Begluške obvezn. 37, Vojna škoda 232.

30. avg.: 7% invest. pos. 49—51, 4% agr. obv. 27, 8% Blair 35-50, 7% Blair 33-75, Seligman. obvezn. 48, Begluške obvezn. —, Vojna škoda 232.

31. avg.: 7% invest. pos. 49—51, 4% agr. obvezn. 27, 8% Blair 35-50, 7% Blair 33-75, Seligman. obvezn. 48, Begluške obvezn. —, Vojna škoda 232.

1. sept.: 7% invest. pos. 49—53, 4% agr. obvezn. 27—29, 8% Blair 35—37, 7% Blair 33—35, Seligman. obvezn. 48, Begluške obveznice —, Vojna škoda 241—245.

Iz navedenih tečajev opazimo, da je zanimanje za vse državne papirje skoz cel teden enako veliko, ako abstrahiramo od 6% begluških obveznic, po katerih je povpraševanje le na prvih dveh borznih sestankih. Kar moramo pa istočasno ugotoviti, je dejstvo, da so ponudbe efektne blaga bolj redke, iz česar se mora sklepati, da je to blago v rokah porterjev, ki ne marajo oddajati blaga po cenah, ki jih nudijo reflektanti.

Čvrsta tendence se kaže pri vseh beleženih efektih, ki ob zaključku borznega tedna okrepe tečaje ali pa obdrže stare. Tako vidimo v 7% invest. posojilu nespremenjen tečaj povpraševanja Din 49-— skozi ves teden; v sredini tedna se pojavi tudi blago po tečaju Din 51-—, ki se na zadnjem sestanku okrepi na tečaj Din 53-—.

Notica 4% agrarnih obveznic je istotako čvrsta na vseh borznih sestankih ob tečaju Din 27-—, ki beleži zadnji dan tudi blagovni tečaj in sicer Din 29-—.

8% in 7% Blairovo posojilo sta skoz ves teden čvrsta ter se za ista na petkovem borznem sestanku pojavi tudi blagovna notica in sicer za 8% posojilo tečaj Din 37, za 7%no posojilo pa tečaj Din 35-—.

Najvišji porast pa zaznamuje 2%na Vojna škoda, ki se od ponedeljkovega tečaja Din 231-— za denar do zadnjega borznega sestanka s trajnim dvigom povzpe na tečaj Din 241-— za denar ter beleži tega dne tudi blagovni tečaj Din 245-—, s čimer je paraliziran padec tega vrednostnega papirja v preteklem tednu.

Blagovno tržišče

Na ljubljanski borzi je v minulem tednu bilo žitno tržišče povsem mirno. Vsled rezerviranosti produkcije so tudi cene bile neustaljene in so se v posameznih vrstah skoraj dnevno dvigale, tako da je zaključil teden s povsem čvrsto tendenco.

Rezerviranost v prodaji se je pokazala osobito v Bački in severnem Banatu, tako da so morali mlini nabavljati potrebne količine za zaloge po znizanih cenah. Izgleda, da je bila opažena rezerviranost izzvana vsled zaključitve londonske žitne konference, od katere producenti pričakujejo, da se bodo cene žitnih produktov izboljšale.

V splošnem je pa situacija žitnega tržišča zaenkrat še neugodna, na kar vpliva posebno okolnost, da je pritisk na izvoz močnejši v deželah, ki so v večini leta navezane na uvoz nego v deželah, ki so izrazite izvoznice žitnih produktov.

Povsem nestalno je tudi tržišče koruze. Tu ni niti osobitih ponudb niti osobitih povpraševanj, ravnotako pa ni za to blago nobenega zanimanja ne v notranjosti dežele, ne v inozemstvu.

Ako se ozremo — kar posebno nas zanima — še na tržišče hmelja, je po raznih poročilih zanimanje za letošnji pridelek veliko in so tudi cene zelo čvrste. Kupci so pa po večini Francozi in Nemci, ki tvorijo prav za prav le vrsto medkupcev in sicer za nadaljnjo oddajo v Ameriko.

Pri tem ne moremo prezreti dejstva, da opazamo med strokovnimi listi in dnevniki nekako divergentna poročila glede kakovosti. To vsekakor ne more biti v interesu producentov, ki bi po dolgem pritisku depresije mogli vsekakor uspešneje izkoristiti sedanjo ugodno konjunkturo in doseči tudi povoljnejše uspehe. K temu bi jim mogla gotovo mnogo pripomoči stalna dnevna borzna notica. S tem bi se kaj

Naš pravi domači izdelek

kmalu razpršile manje ali večje netočnosti v raznih poročilih ter vzbudilo zanimanje tudi v onih krogih, ki so dosedaj pokazali le svoj desintereselement. Uglaševanje te poti mora biti baš v sedanjih gospodarskih pritlikah smoter producentov samih, ki prinese gotovo le njim največjo korist.

Lesno tržišče

Tendence živahna.

Veliko se je govorilo in pisalo o produkciji dog za izvoz v Ameriko in kar se tiče Jugoslavije se je pričelo s produkcijo tega blaga v Sloveniji in Bosni. Pri nas je ta panoga lesne industrije še nova in kar tvori za pospeševanje te panoge pri nas veliko oviro je primanjčevanje številnejših delavnih moči, ki bi bile v tej produkciji izvežbane, tako da ne moremo izpolniti glavnega predpogoja, kakor ga zahteva trenutna situacija. Naš hrast se sicer za to produkcijo ne more kosati s slavonskim, vendar pa se pri sedanjih gospodarskih depresiji in nizki ceni hrastovine tudi pri nas poskuša v zadnjem času z izdelavo dog za pivske sode. Največ povpraševanja je za sode z vsebino 75 l, to so doge v dolžinah 65 cm, v širinah 7 cm in debeline 42—27 mm. Rabijo se dalje tudi četrtinke to je 12½ l vsebine, doge v dolžinah 37—42 cm, debeline in širine kakor zgornaj.

Doge se prodajajo običajno po vedru, le redko kedaj na m³. Glavno pa je za uspešno pridobitev tržišča in dosego zaključkov strokovna izdelava.

Povpraševanja:

25.000 prostorninskih metrov brusnega lesa, smreka s 5% jelke, dolžina 1 in 2 m, od 10 cm premera na vrhu naprej, dobava do maja 1934, cena franko avstrijsko-jugoslovanska meja pri Jesenicah in Prevaljah. Bukovi testoni 50% široke in 5% ozke robe franko podbrod Sušak.

600 desk, mecesnovih, 18 mm, širina od 18 cm naprej, medija 25 cm; 200 desk, mecesnovih, 24 mm, širina od 25 cm naprej, kvaliteta I., II., 4 m dolžine, blago suho in povezano v snope, dobava sredi septembra 1933, cena franko prihod Sušak.

Hrastovi dueli, dolžina 2'20 m, debelina 80 mm, blago suho, franko Sušak.

Adria prašek je boljši

SLOVENIJA KUPUJE LAN V HRVATSKEM ZAGORJU

V Hrvatskem Zagorju se mnogo seje lan, ki ga uporabljajo kmetje za proizvodnjo domačega platna, dočim preostanek prodajajo. Letošnja žetev lanu je končana. V Zlatarju so kupili trgovci okoli 4 vagon lanu, ki so ga plačevali po 2 dinarja kg. Cena lanenega semena je bila letos za 75 par višja kakor pa lani. Ves nakužljen lan je šel v Ljubljano in Medvode za tvornice lanenega olja, firneža in raznih strojnih olj.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemične sni obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selebargova ul. 3. Telefon št. 22-72.

Dr. Ivan Švegel, minister in poslanik v p.:

Vtisi iz Južne Amerike

(Konec)

Pred nami so se vrstili kakor kulise, eden za drugim čilenski Andi. In čeprav ni bila pokrajina ista ko ona, iz katere smo prišli, vendar novi predel ni bil veliko drugačen. Tako morda tudi oni drugi svet ne bo dosti različen od sveta, v katerem danes živimo, kadar stopimo na prestopno življenja pred svojega Odršenika.

Krenili smo tedaj na zapadni strani po strmih potu navzdol. Utrujenost me je silila, da pazim na svoje korake in zato nisem mogel zadosti občudovati prekrasne kraje, za katere je solnce polagoma zahajalo. Komaj da so iz visokega snega štrlele majhne kamnite koče, ki jih je sezidal pred 150 leti v pribežališče samotnim potnikom sposobni španski guverner O'Higgins, po poreklu z zelenega Irskega otoka. Njegov nezakonski sin, general Bernardo O'Higgins je postal slavni osvoboditelj države Čile.

Daleč pod nami sem zagledal dve točki, ki sta se pomikale proti nam. Po pol uri sta stala pred nama dva orožnika iz prve čilenske obmejne postaje; telefonično sta bila obveščena orožnika z argentinske

strani o mojem prihodu ter sta me priščno pozdravila, me prijel pod ramo in odpeljala do postaje Caracoles. V divji puščavi je na čilenski strani strmelo skozi Ande nekoliko zgradb. Vsled visokega snega, ki zapada v zimi, so prva nadstropja hiš zvezana z mostovi.

Iz Santa Rosa de los Andes so poslali železniški avtomobil, ki me je po treh urah vožnje skozi z mesečino obsejane planinske kraje ne brez zaprek pripeljal v prvo mesto Los Andes, prihodnjega dne pa v Santiago, kjer sem obiskal naše rojake, večinoma same Dalmatince. Mnogi naših rojakov so dosegli velike uspehe in bodo po vsej verjetnosti mogli prebroditi tudi sedanjo težavno gospodarsko stanje, v katerem se nahaja Čile.

Na povratku sem moral na podoben način napraviti pot čez južni Čile. V mestu Concepcion sem našel ljubeznivega slovenskega duhovnika, škofijskega blagajnika, ki mi je dal mnoga pojasnila. Skupaj sva obiskala razna industrijska podjetja in zanimive premogovnike v Loti, ki se nahajajo več nadstropij globoko pod morskovo površino. Z žalostjo se spominjam časov, ko sem se sprehajal pod onimi subtropskimi rastlinami in visokimi stebli arankarij velikega parka v Loti, ki je čilenska znamenitost in ki ga je zasadila bogata posestnica. Sedaj so mrtvi že vsi tisti, ka-

tere bi moralo to delo razveseljevati. Ko je bil po francoskem vzorcu dvorec sezidan, je umrl njen mož in vdova se ni več hotela v njem nastaniti, temveč je ostala v Parizu. Danes so v dvorcu nameščene pisarne rudarske družbe, dvorec pa polagoma propada. Samo park še vzdržujejo. Zadnja hči te vdove živi v blaznici v Santiagu, kamor so jo zaprli vsled razsipnosti. Ni bila poročena, molila je k Bogu in razdeljevala svoje dohodke med reveže. To je bil za njene rojake nepobiten dokaz, da je izgubila pamet, sodišče pa se je strinjalo s tem mnenjem.

Skozi pokrajino, ki jo imenujejo čilensko Švico in ki s svojo veličastnostjo nadkriljuje pravo Švico, sem dospel mimo visokih in živih vulkanov, čez veliki jezeri Todos los Santos in Nahuel Huapi do argentinskega mesta San Carlos de Bariloche. Železnica se ni prišla do tega malega petagonskega mesteca, vendar pa sem našel tu marljivo slovensko šiviljo. Indijansko ime tega kraja je »Sveti Karl Ljudski«, v spomin na izginelo kulturno dobo tega kraja. (In to je čisto v redu. Tudi ljudje morajo imeti svojega svetnika.) Potrebujemo ga skoraj tako kakor mi.)

Vsled omejenega prostora, ki me sili, da z nekaj opazkami opravi s predmeti, od katerih vsak nudi material za celo raz-

pravo, ne morem govoriti tudi o republikah Urugvaj tako, kakor zasluži ta dežela njeno lepo glavno mesto in njeni ljudje. Tudi tu je položaj kritičen vsled nazadovanja izvoza glavnih izvoznih predmetov, mesa in volne. Urugvajski pezoz, ki je nekoč višje kotiral ko ameriški dolar, je padel na polovico svoje vrednosti. Zanimiva ustava te države, neka posebnost, izdelana iz švicarskih elementov, ki je, kakor vse ustave in profesorske kombinacije, odlično funkcionirala, dokler ni prišel čas, ki jo je postavil na preizkušnjo in je naenkrat odrekla. Sedanji predsednik republike je smatral za nujno, da uvede izjemne ukrepe, ki jih njegov prednik dr. Beltazar Brum ni odobral, nakar je bil aretiran, kakor se že v mnogih državah aretirajo tako mnogi politiki. Toda dr. Brum ni bil samo politik, temveč tudi človek, kar je danes že zelo redko, ki ima svoje prepričanje. Za to svoje prepričanje, pravilno ali nepravilno, je hotel umreti in zato se je usmrtil, ko so ga aretirali pred svojo hišo, da bi svoji rodbini in svojemu narodu dal vzgled, kako le hrabrost in idealnost ohranjajo v življenju ljudi in narode.

Kdor ne podpira svojega glasila, zaničuje samega sebe in škoduje skupnim interesom trgovstva.

**Narodna banka
kraljevine Jugoslavije**
Stanje 31. avgusta 1933.

Aktiva	Dinarjev
Metalna podloga	1.869.312.132-90 (- 8.246.213-54)
Devize, ki ni so v podlogi	81.966.960-52 (+ 390.745-86)
Kovani novci v nikljo	206.295.986- (- 48.118.018-50)
Pozojila	2.247.366.460-93 (+ 5.002.366-32)
Vrednostni papirji	13.320.000- (-)
Prejani predjemi državi	1.716.854.459-25 (+ 338.353-74)
Začasni predjemi gl. drž. blagajni	600.000.000- (-)
Vrednostni servn. fonda	46.906.904-81 (+ 61.853-)
Vrednosti ostalih fondov	6.741.531-30 (- 3.000-)
Nepremičnine	158.283.277-09 (+ 55.399-85)
Razna aktiva	121.247.525-21 (+ 1.110.625-65)
	7.068.275.238-01

Pasiva	Dinarjev
Kapital	180.000.000- (-)
Rezervni fond	66.893.514-71
Ostali fond	8.567.352-11 (+ 7.478-)
Novčnice v obtoku	4.314.374.490- (- 67.219.750-)
Obveze na pokaz	845.831.719-42 (- 105.177.127-24)
Obveze z rokom	1.319.041.124-25 (+ 5.600.000-)
Razna pasiva	333.567.037-52 (- 17.057.983-38)
	7.068.275.238-01

Obtok in obveze	5.160.206.209-42
Celotno kritje	36-22%
Kritje v zlatu	34-83%

Obrestna mera:

po eskomptu	7 1/2 %
po lombardu	9 %

*

Prvi kongres slovanskih občinskih hranilnic bo v dneh 18. in 19. septembra v Krakovu.

**AMERIKA BO IZVAŽALA AGRARNE
PROIZVODE V RUSIJO**

Ameriška finančna obnovitvena korporacija namerava prevzeti financiranje izvoza v Rusijo. Pričakujejo, da bo te dni objavila korporacija svoj načrt za izvoz pet milijonov svinj v Rusijo. Nadalje bo izvažala Amerika tudi sirovo maslo in sir.

Tržna poročila
SADNE CENE NA SVETOVNIH TRGIH

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine poroča o količinah sadja, ki so prišle dne 1. septembra na večje svetovne trge in o cenah, ki jih je sadje doseglo ta dan.

Dunaj. Na trg je prišlo 800 stotov naših češpelj. Zrelejše češplje so se plačevale po 32 do 35 grošev za kg, slabejše vrste po 28 do 30 grošev. Dovož madjarskih češpelj je zelo velik in se plačujejo po 28 do 30 grošev. V ponedeljek se pričakuje prenatrpanost dunajskega trga s češpljami.

Praga. Na trg je prišlo 11 vagonov češpelj. Prodane so bile po ceni 230 Kč za stot. Grozdja sta bila prodana dva vagona po 530 Kč za stot. Tendence za češplje je ugodna.

Na nemških trgih je bila kupčija s sadjem srednja.

MARIBORSKI ŽIVINSKI TRG

Na trg z dne 29. avgusta t. l. je bilo prignanih 12 konjev, 15 bikov, 130 volov, 331 krav in 16 telet. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile, te: debeli voli 1 kg živje teže od Din 4- do Din 4-25, poldebili voli 2-50 do 3-25, plemenski voli 3-25 do 3-50, biki za klanje 2-75 do 3-25, klavne krave debele 2-25 do 4-, plemenske krave 1-75 do 2-25, krave za klobasar-

je 1-50 do 2-, molzne krave 3- do 3-25, breje krave 3- do 3-25, mlada živina 3-50 do 4-, teleta 5-50 do 6-50. Prodanih je bilo za izvoz v Italijo 14 živali. — Mesne cene: Volovsko meso I. vrste 1 kg Din 10 do 12, II. 8 do 10, meso od bikov, krav, telic 5 do 7, telečje meso I. vrste 10 do 14, II. 6 do 8, svinjsko meso sveže 10 do 16.

CENA HMELJA NA ČEŠKEM — RASTE

Obiranje hmelja bo v zateškem okraju kmalu končano. Letina bo dala manj, kakor pa se je pričakovalo. Zelo dobra pa je kakovost hmelja. Cene rastejo še vedno in plačujejo hmelj že po 2600 Kč za 50 kg, kar odgovarja ceni 110—114 Din za kg. Zelo kupujejo češki hmelj Nemci. V Rou-

dnicah in Ousteku ima hmelj nižjo ceno in ga plačujejo po 2000 do 2150 Kč za 50 kg. Nemški hmelj ima približno isto ceno ko češki. Hallerstanski hmelj plačujejo po 310 mark za 50 kg, kar odgovarja 110 Din za kg.

VINSKI TRG V BELI CERKVI

Ker kaže trgatstvo zelo slabo, je nastal zastoj v vinski trgovini. Vinogradniki nočejo sedaj prodajati vina. V avgustu je bilo prodano le nekaj vagonov vina. Sedaj se plačujejo v Beli Cerkvi in okolici bela vina po 2-20 do 2-50, rdeča pa po 3 dinarje liter. Stanje v vinogradih je zelo slabo, ker je napravila peronospora mnogo škodoval. Tudi oidij je mnogo škodoval.

**Ni vse zlato
kar se sveti,
tudi ni vse
sladna kava kar
tako izgleda!**

**Pri nakupu Kathreiner Kneippove
sladne kave pazite na sliko župnika in podpis: Seb. Kneipp. Pri
nakupu Pravega „Francka“ pa na
kavni mlinček.**

Kastelic in drug
trgovina s papirjem na veliko

Ljubljana
Aleksandrova cesta 9, pritličje levo

Glavno zastopstvo za Dravsko banovino:
Združenih papirnic Vevče, Goričane in
Medvode d. d. v Ljubljani, Sladkogorske
tovarne papirja in lepenke dr. z o. z., Sladki
vrh in konfekcijske tovarne „Kuverta“ d.
z o. z. v Ljubljani.

Trgovci in industrijci!

**Trgovski
list**

 se priporoča za
inseriranje!

Brzjavljavi: Krispercoloniale Ljubljana — Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale
Lastnik: Josip Verlič

Ljubljana
Dunajska cesta 33
Ustanovljeno leta 1840

 Veletrgovina koloni-
jalne robe.
Veleprazarna kave.
Mlini za dišave.
Točna postrežba.

 Zaloge šprita,
raznega žganja in
konjaka.
Mineralne vode.
Ceniki na razpolago

Naročajte „Trgovski list“!
Motvoz Grosuplje
domač slovenski izdelek — Svoji k svojim!

**Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Grosuplje pri Ljubljani**